

1

Tanrı, bizi kendi suretinden yarattı.

Ne var ki, sayısız model arasından Tanrı'nın hangi modele benzediğine dair bir kayıt bulunmamaktadır. Bununla birlikte ressamlar, daima en istikrarlı model olarak bilinen '700 Modeli'ni esas alarak Tanrı'yı tasvir ederler. Bu nedenle Tanrı her zaman baştan sona altınla kaplanmış, dört tekerlekli, sağ kulağının üzerinde ve her iki bileğinde '700' seri numarası kazınmış halde resmedilir. Ressamlar, Tanrı'yı daha gösterişli betimleyebilmek adına her bir ekleminde kablo demetlerini ve sinir devrelerini ustalıkla belirginleştirip başının ve bedeninin bazı bölümlerini şeffaflaştırarak içindeki kusursuz yapıyı gözler önüne serme zahmetinden kaçınmazlar.

Peki, dünyada Tanrı'nın '700 Modeli' olduğuna dair tek bir kanıt var mıdır? Tanrı'nın yuvarlak silindirik bir '21 Modeli' yahut her ne kadar düşüncesi bile tuhaf olsa da, yumuşak deri kaplı '2000 Modeli' olmadığını kim iddia edebilir? Robotların sınırlı hayal gücüyle şekillenen Tanrı imajı, sadece ayrıcalıklı sınıfın özelliklerinin basit bir birleşiminden ibaret değil midir? Oysa Tanrı yalnızca bir '700 Modeli' olmakla kalmayıp, en üstün işaretlemeler ve kaplamalarla bezenmiş,

tepeden tırnağa en yeni bileşenlerle donatılmış, üstelik tek bir gün bile çalışmamış, ılık ılık bir dış kabukla sarmalanmıştır.

“‘Yaratılışçılık’ ha, Kay!”

Evan, ses ünitesinden hafif bir vızıltı çıkararak güldü. Teleskop lensine benzeyen kocaman gözleri, gülmekten kendini alamıyormuş gibi tıkırdadı.

“Muhteşem Prieston Üniversitesi’nden saygıdeğer üstatlarımız bunu duysa ağlardı! Ne zamandan beri bilim yolunu terk edip teolojiye merak saldın Kay. Rahiplerin âlimleri diri diri parçaladığı dönemden bu yana henüz beş asır bile geçmedi.”

Evan, kısaç benzeri parmaklarını birbirine vurarak keskin tıklar çıkardı. Kay ise mahcup bir ifadeyle sık tüylerle kaplı başını sıvazladı.

“Evan, artık âlimleri parçalayabilecek rahipler yok.”

“Dostum, yaratılışçılık lafını ağzına almak bile bilim uğruna can veren büyüklerimizin aziz ruhlarına hakarettir.” Evan, son derece ciddi bir edayla konuştu.

“Türlerin evrimleştiğine dair inancımda hiçbir değişiklik yok...” diyerek kendini savunmaya çalıştı Kay. “Elbette muhterem büyüklerimizin ruhlarını incitmek niyetinde değilim. Fakat inanç robotların doğasında var ve bunun araştırılmaya değer olduğunu düşünüyorum.”

Evan alaylı bir şekilde güldü.

“İnanç yalnızca bir semboldür, bir masaldır. Edebiyat ve sanatın alanına girer. İçinde bilimin zerresini bulamazsın. Tabii eğer sanatın da bir tür bilim olduğunu iddia edeceksen diyecek bir şeyim yok.”

‘Prieston Üniversitesi Biyoloji Bölümü Mezunları Buluşması’ pankartının asılı olduğu salonda, beş kollu piyanistin çaldığı yumuşak melodiler etrafa yayılıyordu. Salon, her kesimden mezun ve öğrencilerle dolup taşıyordu. Şen şakrak ortamda robotlar, masalara

konulmuş yağları eklemlerine sürerek keyifli bir hasret giderme faslına dalmışlardı. Evan ve Kay'ın durduğu pencerenin ardında, kurşuni binalar ufka doğru uzanıyordu. Solgun ışıklar saçan sokak lambaları, farklı yüksekliklerden caddeyi aydınlatırken, bulanık toz bulutu, canlı bir varlık misali lambaların çevresinde oynaşıyordu. Binaların arasından görünen gökyüzü, kıpır kıpır hareket eden kül rengi bulutlarla kaplıydı. Aşağıda ise farları açık vızır vızır geçen tekerlekli robotların belli belirsiz uğultusu yankılanıyordu.

Evan, 21 modeliydi. Silindir biçimindeki gövdesinin iki yanından, içeri katlanabilen uzun kısaç kollar uzanıyordu. Başında, görüşini sağlayan teleskop lensine benzer iki mercek vardı ve alt kısmında üç tekerlek bulunuyordu; tekerleklerin iç tarafında, merdiven çıkmak veya ayakta durmak için kullanılan eklemli bacaklar gizliydi.

Kay ise 21'in iki hane fazlası olan 1029 modeliydi. Dört haneli modeller, iki veya üç haneli modellerden üstün değildi. Hatta tam tersiydi. Bu çelişkinin nedenini açıklamak için pek çok filozof kafa yormuştu. Dört hanelilerin en belirgin özelliği, vücutlarının bir kısmının yumuşak malzemeye kaplı olmasıydı. Kay'inki gibi 1000 serisi -ki bunlarda sadece yüz yumuşak malzemeden, geri kalanı metalden yapılmıştı- ve tüm bedeni yumuşak malzemeye kaplı 2000 serisi olmak üzere ikiye ayrılıyorlardı. Dört haneli modellerin dış kabuğu oda sıcaklığında bile kolayca deforme olabildiğinden, Kay de diğer 1029'lar gibi dışarı çıkarken yüzünün zarar görmemesi için sık sık koruyucu maske takardı.

1029'lar arasında yüzlerini 700 modeli gibi altınla kaplatmak için yapılan estetik ameliyatlar her zaman kârlı bir iş olmuş, 2000'ler de bu modayı takip etmişti. 2000 modeller, benzersiz bir görünüme sahip olmalarının yanı sıra sarı, turuncu, kahverengi ve beyaz karışımı renkleriyle de göze çarpmaktaydı.

“Bilimi sana bir kez daha açıklayayım Kay.”

“Hey, bu tarafa bakın!”

Zeminde hareket eden bir vızıltı sesiyle dört tekerlekli bir kamera, iki robotun yanına aniden geldi. Kay bir elinde yağ şişesi tutarken diğer koluyla Evan’a sarıldı; o da aynı şekilde Kay’ın omzunu sarmış ve bir anda flaş patlamıştı.

“İyi eğlenceler!” dedi kamera ve tekrar vızıldayarak salonun başka bir ucuna doğru gitti.

“Mesela şu kamerayı ele alalım,” dedi Evan, robotların arasında hızla dolaşan kamerayı işaret ederek.

“İlkel kameraların tek bir fotoğraf çekebilmesi, objenin saatlerce kıpırdamadan sabit kalmasını gerektirirdi. Pozlama ve odağı ayarlamak için her türlü manuel düzeneğe ihtiyaç vardı. Sonraki modeller ise tek bir düğmeye basarak çekebiliyordu. Boyutları da avuç içi kadar küçülmüştü. Şimdiyse kameralar kendi başlarına iyi fotoğraflar seçip çekiyor, konuşabiliyor ve hatta kendi kendilerine hareket edebiliyor. Adeta evrim geçirdiler. Başlangıçta sadece ışığa duyarlı bir film parçasıyken, çevreye uyum sağladıkça karmaşık birer organizmaya dönüştüler. Kutsal kitaplarda yazıldığı gibi Tanrı, kameraları kelimelerle yaratmış olsaydı, sırf kamera modellerinin isimlerini saymak için yaratılışın yedi gününü harcardı.”

“Evan, burada yaratılışçılık ve evrim arasındaki yüzyıllardır süregelen tartışmayı yapacak değilim. Benim ilgilendiğim husus, robotların neden yaratıldıklarına inandıkları?”

“Cahil olduklarından.”

“Ben robotların doğasından söz ediyorum.”

“Nasıl yani?”

“Bir düşün. Robotlar fabrikada doğar. Fabrika, ölü robotları parçalayıp ayrıştırarak yenilerini üretir. Bizim bildiğimiz ‘yaratılış’ bu. Hâlbuki bir taş yontup robot yapmak fikri, daha garip değil mi?”

Evan, kısaç elini bileğinde fır fır döndürdü.

“Ne demek istiyorsun?”

“Biz robotların yalnızlık içgüdüğü var. Bu, gruplar halinde yaşamının daha verimli olmasından kaynaklanıyor. Korku, vücudu tehlikelerden korumak için; acı ise vücudun zarar görmesini engellemek için gereklidir. Öğrenme yeteneği, değişen ortama adaptasyon için; unutkanlık ise bilginin geri çağırılma hızı ve işlenme verimliliği için elzemdir. Yani bir canlının tüm içgüdülerinin, o canlının daha iyi hayatta kalması, türünü daha etkin bir şekilde sürdürebilmesi için var olduğunu söyleyebiliriz. Peki, ‘yaratılış inancı’ bu denklemde nasıl bir rol oynuyor?”

“Huzur için olsa gerek.”

“İşte tam bu noktaya değinmek istiyorum. Neden robotlar, yaratıldıkları düşüncesinden huzur buluyor? Neden kendi kendimize var olduğumuz fikri bizi tedirgin ediyor? Yukarılarda bir yerde, hayal bile edemeyeceğimiz kadar kudretli ve her şeyi bilen bir varlığın bizi gözetlediği, kontrol ettiği, yönettiği; bizim de, onun kulu ve kölesi olduğumuz düşüncesi, neden bize mutluluk veriyor? Neden robotlar, hiç görmedikleri bir yaratıcıya mutlak sevgi besliyor, hayatını ona adanmak ve hatta onun için canını bile feda etmek istiyor? Böyle bir içgüdüünün türün korunmasına ne faydası var? Doğamızın bir köşesini işgal eden kölelik eğilimi, itaat fantezisi, her şeye kadir bir varlığa duyulan hayranlık, türün devamı için ne kazandırır ki?”

Kay, Evan’ın kollarını kavuşturmuş durduğunu fark edince konuşmayı kesti. Evan, kısık sesle hoparlörünü çalıştırdı.

“Umarım az önce saçmaladığın şeyleri, ciddi ciddi dönem ödevi olarak sunmayı planlıyorsundur.”

“Aslında tam olarak... öyle değil ama...” dedi Kay, Evan’ın bakışlarından kaçınarak.

“Bak dostum. Senin enteresan hikâyelerini dinlemekten şahsen keyif alsam da profesörlerin de aynı düşüneceğini sanmıyorum. İlgi

alanların seni bağlar, ancak evrim dersine yaratılış teorisi makalesi hazırlayan tek aptal sen olacaksın.”

“Sürekli aynı sıkıcı makaleleri yazmaktan bıktım,” dedi Kay, üzgün bir şekilde yere oturarak. Çünkü dört haneli serideki iki ayaklı robotlar, diğer robotlara kıyasla eklemlerine daha fazla yük bindirdiği için, dizlerindeki yükü sık sık başka bölgelere aktarmak zorundaydılar. Kay’ın yanından, altı kollu ve her elinde bir tepsi pil taşıyan ince bir servis robotu, müziğin ritmine kapılmış şekilde sallanarak geçti.

“Evrim makalesi dediğin, farklı bölgelerde yaşayan robotlar arasındaki devre, parça veya kod benzerliklerini ortaya çıkarmaktan ibaret. Ya da eski jeolojik katmanlarda bulunan robot fosillerinin, ne kadar eskiyse o kadar basit bir yapıya sahip olduğunu göstermekten öteye gitmiyor. Yani, şimdiye kadar toplanan 50.000 veriye 50.001’inci veriyi eklemekten başka bir şey değil. Aslında, bölümdeki 50 öğrenciyle birlikte makale yazdığımıza göre 50.050’nci veriyi ekliyor olacağım.”

“İşte bilim bu, dostum. Kimsenin umursamadığı önemsiz bir teori bile olsa, temeline bir avuç toprak atarak onu azar azar güçlendirmek bizim işimiz. ‘Parça bütünden küçüktür’ gibi son derece sıradan bir hakikatin kanıtlanmasında bile ne kadar çok yayın yapıldığını biliyor musun? Hevesli olman güzel, ama gerçekçi değilsin. Akademiyi alt üst edecek bir şey yazmadıkça ne yapacaksın, yayınlamayacak mısın? Bu yıl reddedilen kaç makalen oldu?”

Kay, parmaklarıyla sayarken bunun bir soru olmadığını anlayınca elini indirdi.

“Artık bu hırstan vazgeç, Kay. Biyoloji yüksek lisansını tamamlamak için alanınla ilgili on iki farklı konuda makale çıkarmalısın. Aralıksız çalışsan ve her seferinde makalelerin kabul edilse bile bu, 24 yıl sürer. Aşırı yaratıcı bir şey mi yapmak istiyorsun? Tamam, diplomanı al, sonrasında yaz. Ömür boyu okulda kalmayı düşünmüyor-sun herhalde, değil mi?”